

SOSIAALI- JA TERVEYSVALIOKUNNAN MIETINTÖ 29/2003 vp

Hallituksen esitys eräiden Kansaneläkelaitoksen toimeenpanemiin etuuksiin liittyvien menettelysäännösten muuttamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 9 päivänä joulukuuta 2003 lähettänyt sosiaali- ja terveysvaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen eräiden Kansaneläkelaitoksen toimeenpanemiin etuuksiin liittyvien menettelysäännösten muuttamisesta (HE 160/2003 vp).

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- ylitarkastaja Minna Levander, sosiaali- ja terveysministeriö
- suunnittelupäällikkö Olli Valpola ja vastaava lakimies Lars Appelroth, Kansaneläkelaitos.

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi Kansaneläkelaitoksen hoitamia etuuksia koskevaa lainsäädäntöä hallintolain johdosta. Esityksessä ehdotetaan, että Kansaneläkelaitoksen etuuksia koskevat päätökset voidaan edelleen postittaa tavallisena tiedoksiannon postitse kirjeellä ja ettei Kansaneläkelaitoksen etuuksia koskevia pää-

töksiä voida korjata hakijan vahingoksi ilman hakijan suostumusta.

Ehdotetut lait ovat tarkoitettut tulemaan voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen, kun ne on hyväksytty ja vahvistettu, aikaisintaan kuitenkin 1 päivänä tammikuuta 2004.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Yleisperustelut

Hallituksen esityksen perusteluista ilmenevistä syistä ja saamansa selvityksen perusteella valiokunta pitää esitystä tarpeellisena ja tarkoituksenmukaisena. Valiokunta puoltaa lakiehdotusten hyväksymistä seuraavin huomautuksin ja muutosehdotuksin.

Kansaneläkelaitoksen hoitamia etuuksia koskeviin lakeihin ehdotetaan muutoksia vuoden

2004 alusta voimaan tulevan hallintolain vuoksi. Hallintolaista poikkeavasti ehdotetaan säädettäväksi päätösten tiedoksiannosta ja asiavirheen korjaamisesta. Valiokunta toteaa, että hallintolaista poikkeava erityissääntely on mainituilta osin perusteltua.

Hallituksen esityksessä ehdotetaan, että Kansaneläkelaitoksen hoitamia etuuksia koskevat päätökset voitaisiin edelleen antaa tiedoksi

postitse kirjeellä. Kansaneläkelaitos antaa etuusasioissa vuosittain satojatuhansia päätöksiä. Hallituksen esityksessä on arvioitu, että takaisinperintäpäätösten ja mahdollisesti joidenkin muiden päätösten todisteellinen tiedoksiantaminen tarkoittaisi jopa yli 200 000 päätöksen postittamista saantitodistusta vastaan. Valiokunta toteaa, että päätösten suuri määrä ja tästä aiheutuvan hallinnollisen työn lisääntyminen, asioiden käsittelyn hidastuminen sekä asianosaisille päätösten noutamisesta aiheutuva vaiva puoltavat hallintolaista poikkeavaa sääntelyä.

Asiavirheen korjaamisesta säädettäisiin hallintolakia suppeammin siten, että asiavirheen korjaaminen asianosaisen vahingoksi edellyttäisi poikkeuksetta tämän suostumusta. Valiokunnan käsityksen mukaan voidaan viranomaisen toiminnalle asettaa normaalia suuremmat vaatimukset silloin, kun on kyse henkilön sosiaaliturvaa koskevista päätöksistä, joihin hänellä tulee olla oikeus luottaa. Jos asianosaisen eduksi tehty virhe on aiheutunut asianosaisen omasta menettelystä, on viranomaisella mahdollisuus käyttää muutoksenhaku- tai purkumenettelyä. Kirjoitusvirheen korjaamiseen sovellettaisiin hallintolain 51 §:ää.

Eläkkeensaajien asumistukilain 14 §:ään, perhe-eläkelain 37 §:ään, rintamasotilaseläkelain 17 §:ään ja ulkomaille maksettavasta rintamalisästä annetun lain 10 §:ään sisältyvien viittaussäännösten mukaan kansaneläkelain säännöksiä noudatetaan soveltuvin osin. Valiokunta toteaa, että näitä viittaussäännöksiä voidaan pitää tulkinallisesti ongelmallisina ja niitä on syytä tämentää parhaillaan valmisteltavana olevan kansaneläkelainsäädännön selkeyttämistyön yhteydessä.

Eduskunnalle on samanaikaisesti nyt käsiteltävän esityksen kanssa annettu hallituksen esitys toimeentuloturvan muutoksenhakua koskeksi lainsäädännöksi (HE 155/2003 vp), jossa sairausvakuutuslain 55 §:ää ehdotetaan muutet-

tavaksi siten, että sosiaalivakuutuslautakunnan ja tarkastuslautakunnan päätös annetaan tiedoksi lähettämällä se kirjeellä postitse. Hallintolain ja muutetun hallintolainkäyttölain 55 §:n voimaantulo aiheuttaisi velvollisuuden antaa päätökset asianosaiselle tiedoksi saantitodistusta vastaan. Koska mainittuun esitykseen sisältyvät lainmuutokset tullaan saattamaan voimaan myöhemmin kuin 1.1.2004 niiden eduskuntakäsittelyyn tarvittavan ajan vuoksi, valiokunta saamansa selvityksen perusteella ehdottaa, että sosiaalivakuutuslautakunnan ja tarkastuslautakunnan päätöksen tiedoksi antamista koskeva muutos tehdään nyt käsiteltävänä olevan esityksen yhteydessä. Lainkohdasta ehdotetaan kuitenkin tarpeettomina poistettaviksi viittaukset hallintolainkäyttölakiin.

Yksityiskohtaiset perustelut

Valiokunta ehdottaa opintotukilain 32 §:n 6 momentista tarpeettomana poistettavaksi viittauksen hallintolainkäyttölakiin.

Valiokunta ehdottaa sairausvakuutuslain 55 §:ään lisättäväksi säännöksen siitä, että sosiaalivakuutuslautakunnan ja tarkastuslautakunnan päätökset voidaan antaa muutoksenhakijalle tiedoksi postitse.

Valiokunta ehdottaa niiden lakiehdotusten pykäläotsikoiden, joissa viitataan virheen korjaamiseen, muuttamista muotoon "asiavirheen korjaaminen", koska säännöksissä on kyse asiavirheen eikä kirjoitusvirheen korjaamisesta.

Päätösehdotus

Edellä esitetyn perusteella sosiaali- ja terveystieteiden valiokunta ehdottaa,

että 1.—8., 10. ja 12. lakiehdotukset hyväksytään muuttamattomina ja

että 9., 11. ja 13.—19. lakiehdotukset hyväksytään muutettuina seuraavasti:

9.

Laki**maahanmuuttajan erityistuesta annetun lain 30 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan maahanmuuttajan erityistuesta 20 päivänä joulukuuta 2002 annetun lain (1192/2002)
 30 §:n otsikko ja
lisätään 30 §:ään uusi 3 ja 4 momentti seuraavasti:

30 §

Voimaantulosäännös
(Kuten HE)

Päätöksen poistaminen ja asiavirheen korjaaminen

(Kuten HE)

11.

Laki**opintotukilain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan 21 päivänä tammikuuta 1994 annetun opintotukilain (65/1994) 29 §:n 3 momentti ja
muutetaan 31 a § sellaisena kuin se on laissa 341/1997, sekä
lisätään 32 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi laeissa 305/1999 ja 691/2002, uusi 6 momentti
 seuraavasti:

31 a §

Asiavirheen korjaaminen

(Kuten HE)

se postitse kirjeellä vastaanottajalle hänen opintotuen muutoksehakulautakunnalle ilmoittamaansa postiosoitteeseen. Valittajan katsotaan saaneen tiedon päätöksestä seitsemäntenä päivänä sen jälkeen, kun päätös on postitettu hänen ilmoittamallaan osoitteella, jollei muuta näytetä.

32 §

*Opintotuen muutoksenhakulautakunta*Voimaantulosäännös
(Kuten HE)

 (Poist.) Opintotuen muutoksenhakulautakunnan päätös voidaan antaa tiedoksi lähettämällä

13.

Laki**sotilasavustuslain 21 a §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 20 päivänä elokuuta 1993 annetun sotilasavustuslain (781/1993) 21 a §, sellaisena kuin se on laissa 339/1997 seuraavasti:

21 a §
Asiavirheen korjaaminen
 (Kuten HE)

Voimaantulosäännös
 (Kuten HE)

14.

Laki**sairausvakuutuslain (poist.) muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 4 päivänä heinäkuuta 1963 annetun sairausvakuutuslain (364/1963) 48, 55 ja 56 a §, sellaisina kuin ne ovat, 48 § laeissa 350/1996 ja 832/1996 sekä 55 ja 56 a § laissa 329/1997, seuraavasti:

48 §
 (Kuten HE)

päätöksestä tiedon seitsemäntenä päivänä sen päivän jälkeen, jona päätös on postitettu valittajan ilmoittamaan osoitteeseen.

55 § (Uusi)
Sosiaalivakuutuslautakunnan ja tarkastuslautakunnan päätös annetaan tiedoksi lähettämällä se postitse kirjeellä vastaanottajalle hänen ilmoittamaansa postiosoitteeseen. Jollei muuta näytetä, valittajan katsotaan saaneen

56 a §
 (Kuten HE)
 Voimaantulosäännös
 (Kuten HE)

15.

Laki

kansaneläkelaitoksen järjestämästä kuntoutuksesta annetun lain 8 d ja 14 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan kansaneläkelaitoksen järjestämästä kuntoutuksesta 27 päivänä maaliskuuta 1991 annetun lain (610/1991) 8 d ja 14 §, sellaisina kuin ne ovat, 8 d § laissa 333/1997 ja 14 § laissa 697/2002, seuraavasti:

8 d §

Asiavirheen korjaaminen

(Kuten HE)

14 §

(Kuten HE)

Voimaantulosäännös

(Kuten HE)

16.

Laki

kuntoutusrahalain 28 d §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 27 päivänä maaliskuuta 1991 annetun kuntoutusrahalain (611/1991) 28 d §, sellaisena kuin se on laissa 334/1997 seuraavasti:

28 d §

Asiavirheen korjaaminen

(Kuten HE)

Voimaantulosäännös

(Kuten HE)

17.

Laki

äitiysavustuslain 13 a §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 28 päivänä toukokuuta 1993 annetun äitiysavustuslain (477/1993) 13 a §, sellaisena kuin se on laissa 338/1997, seuraavasti:

13 a §
Asiavirheen korjaaminen
(Kuten HE)

Voimaantulosäännös
(Kuten HE)

18.

Laki

lapsilisälain 15 d §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 21 päivänä elokuuta 1992 annetun lapsilisälain (796/1992) 15 d §, sellaisena kuin se on laissa 335/1997, seuraavasti:

15 d §
Asiavirheen korjaaminen
(Kuten HE)

Voimaantulosäännös
(Kuten HE)

19.

Laki

lasten kotihoidon ja yksityisen hoidon tuesta annetun lain 22 d §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan lasten kotihoidon ja yksityisen hoidon tuesta 20 päivänä joulukuuta 1996 annetun lain (1128/1996) 22 d §, sellaisena kuin se on laissa 337/1997, seuraavasti:

22 d §
Asiavirheen korjaaminen
(Kuten HE)

Voimaantulosäännös
(Kuten HE)

Helsingissä 10 päivänä joulukuuta 2003

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj.	Valto Koski /sd	Paula Risikko /kok
jäs.	Anneli Kiljunen /sd	Arto Seppälä /sd
	Marjaana Koskinen /sd	Osmo Soininvaara /vihr
	Pehr Löfv /r	Tapani Töllli /kesk (osittain)
	Riikka Moilanen-Savolainen /kesk	Raija Vahasalo /kok (osittain)
	Aila Paloniemi /kesk	Erkki Virtanen /vas (osittain)
	Juha Rehula /kesk	Tuula Väättäinen /sd.

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Harri Sintonen.